

Ny mesterlære - et godt  
alternativ?

# Disposition

- Den politiske debat i forbindelse med vedtagelse af lov om Ny mesterlære
- Hvad ved vi om hvem, der vælger ny mesterlære og hvorfor?
- Elevernes oplevelse af læringspotentialet i henholdsvis virksomhedsoplæringen og på skolen
- Konklusion/diskussion

# Del I: lovforhandlingerne

Undervisningsministerens begrundelse for lovforslaget:

- Bidrage til at opfylde regeringens målsætning om, at flere unge får en ungdomsuddannelse
- Alternativ til skolepraktik
- Indgår i integrationsplanen "En ny chance til alle".

# Socialdemokraternes argumenter

- Positiv at der åbnes for nye muligheder i erhvervsuddannelserne

Men problem, at:

- ordningen vil appellere til de stærke elever - de, der kan skaffe sig en praktikplads, og de, som har netværket i orden - men ikke til de elever, der har brug for et grundforløb
- de "praktisk begavede unge" på hovedforløbet vil skulle indhente det, elever på skoleadgangsvejen har lært på grundforløbet.
- Man glemmer årsagerne til at den rene mesterlæren oprindeligt blev afskaffet. Krav om kontrol med mestrene, uddannelsesplan, inddragelse af faglige udvalg, samt fælles slutmål for adgangsvejene.

# SFs argumenter

- Hvordan kan man sikre, at det bliver de ”praktisk begavede elever”, som får udbytte af ny mesterlære?
- Ny mesterlære betyder at skolernes indflydelse på uddannelsen svækkes. Hvad vil konsekvensen være for de elever, som har været mindre heldige med deres praktikpladser? Hvilken kontrol vil der være med virksomhedsoplæringen?
- Hvad er det for en pædagogik, der skal tilbydes disse unge, som kommer via mesterlæreperioden, som har haft en dårlig skolegang, og som nu skal mødes med unge, der er vant til at gå på teknisk skole og ved hvad der forlanges? Hvordan sikres det, at de unge, der kommer fra mesterlæren til den tekniske skole, ikke mister selvtilliden igen ved mødet med skolen?

# Venstres argumenter

- virksomhederne får incitamentet til at ansætte nogle flere elever i virksomhederne, da man har efterspurgt unge mennesker, som er mere ude i virksomheden.

# De Konservatives argumenter

- Virksomhederne vil gerne have eleverne i længere tid i virksomheden således at de har bedre mulighed for at præge dem. Nogle af de store virksomheder vil kunne oprette egne skoler.
- ”Så man kunne på sigt måske faktisk godt forestille sig, at man fik et elevforløb helt uden skolegang på den traditionelle erhvervsuddannelse”.

# Undervisningsministerens svar

- Forslaget om ny mesterlære udspringer af ministerens erfaringer fra integrationsområdet, hvor han oplevede ” mange unge mennesker med krummer i, som kunne få et job, hvis bare de fik lov til at vise, hvad de duede til i praksis, og slap for at skulle igennem en boglig skærsild, som de til at begynde med havde for dårlige forudsætninger for at kunne klare” I løbet af mesterlæreåret vil de sandsynligvis opleve, at de har brug for at lære lidt mere, og så er de bedre motiverede, end hvis de skulle gå lige fra den ene skole til den anden.
- Lovforslaget alt i alt vil udvide praktikpladsmulighederne for alle, samtidig med, at mesterlæremodellen især giver nye muligheder for de praktisk orienterede unge, der ikke er motiveret for en erhvervsuddannelse, hvis den skal indledes med et længere skoleophold.
- Det attraktive ved ny mesterlære ligger set fra de unges synsvinkel i: at man kan komme som helt ung og skoletræt og slippe for at skulle gå lige fra den ene skole til den anden
- Det attraktive fra virksomhedernes side ligger i, at de får mulighed for at se eleven an, før han eller hun skal på skole i en længere periode.
- Ikke i sig selv et problem hvis unge med gode forudsætninger vælger mesterlæren da det vil være et fåtal, eftersom de i forvejen vil kunne få merit
- skoleopholdene er for tynde - der kan godt kan være plads til lidt mere intensive undervisningsforløb, uden at de unge bliver overanstrengte.



# Del 2

## Hvem vælger hvad og hvorfor?

- Kort om undersøgelsen:
- Projekt under central analyse- og prognosevirksomhed inden for eud.
- 2 dele, en kvantitativ (Danmarks Statistik) og en kvalitativ (37 elevinterview)
- 6 uddannelser udvalgt efter antal indgåede aftaler indenfor ny mesterlære ifgl Undervisningsministeriets opgørelse fra 1. jan.2008.
  
- Styregruppe bestående af:
- Benedikte Sølberg, Industriens Uddannelser
- Charles Larsen, Bager og Konditorfagets faglige Fælles udvalg
- Jens E. Behrndtz, Frisør og Kosmetikerfagets Fællesudvalg
- Tanja Bauer, Køkken-, Hotel og Restaurantfagenes Uddannelsessekretariat
- Torsten Lindum Poulsen, Byggeriets Uddannelser

# Afgrænsning af undersøgelsen

- Udgangspunktet er eleverne. Lærere og virksomhedsrepræsentanter indgår ikke i undersøgelsen.
- Datamaterialet består af en statistisk sammenligning mellem adgangsveje og uddannelser. Sammenligningen omfatter dels elevernes baggrundsfaktorer (undersøgelsens kvantitative del) og elevernes oplevelser (undersøgelsens kvalitative del).

# På hvilke uddannelser er ny mesterlære mest udbredt?

Uddannelsesretning	Ordinær Aftale	Ny mesterlære	Ny mesterlære i pct. af de to adgangsvej
Bager og konditor	1501	550	27 %
Detailhandel med specialer	30815	480	2 %
Detailslagter	1831	540	23 %
Frisør	4389	1368	24 %
Gastronom	6533	824	11 %
Mekaniker	6480	456	6 %
Smedeuddannelsen	4803	426	8 %
Tjener	1677	387	19 %
Træfagenes byggeuddannelse	14645	845	5 %
I alt	72674	5876	7 %

# Undersøgelsens hovedkonklusion

- Elever, der har valgt Ny mesterlære adskiller sig ikke afgørende fra elever, der har valgt ordinær praktik. Det gælder både hvad angår uddannelsesbaggrund, alder, køn, etnicitet mv. Og det gælder de begrundelser, de giver.
- Der er større forskelle på elevprofilerne uddannelserne imellem end der er adgangsvejene imellem.

- Den mest markante forskel på elever der vælger henholdsvis ny mesterlære og ordinær praktik er, at elever i ny mesterlære er lidt ældre end elever i ordinær praktik.
- Hver 4. elev i ny mesterlære er 25 år eller derover, mens det kun gælder hver 6. elev i ordinær praktik.
- Indenfor detailhandel, frisørfaget og smedefaget er elever i ny mesterlære imidlertid yngre end elever i ordinær praktik.

# Forældrenes uddannelsesbaggrund

- Der er ingen markante forskelle mellem elever i henholdsvis ny mesterlære og ordinær praktik
- Godt halvdelen af eleverne komme fra faglærte hjem.
- Træfagenes byggeuddannelse er den uddannelse som rekrutterer flest elever hvis forældre har en videregående uddannelse.

# Elevernes egen uddannelsesbaggrund

- Omkring 7 % af elever i ordinær praktik og i ny mesterlære har gennemført en anden uddannelse inden, de startede på deres nuværende erhvervsuddannelse.
- Ca. 5% har gennemført en gymnasial uddannelse.
- Ca. 2% en anden erhvervsuddannelse.

# Undersøgelsens delkonklusioner

- Overordnet set har ny mesterlære ikke indtil videre opfyldt intentionen om at bidrage til integrationen af unge af udenlandsk herkomst.
- Den generelle tendens er, at der er relativt færre elever af udenlands herkomst i ny mesterlære.
- Smedeuddannelserne og uddannelserne inden for detailhandel skiller sig ud ved at have forholdsvis flere elever af udenlandsk herkomst i ny mesterlære end i ordinær praktik.



## Del 3: elevernes oplevelse af læringspotentialiet i de to tilgange

- Eleverne vurderer at de kan nogenlunde det samme, når de når til grundforløbet uanset adgangsvej.
- Enkelte af eleverne i ny mesterlære oplever, at de mangler nogle af de ting, som eleverne på grundforløbet har været igennem.

- Elever, der er usikre på, om de har valgt den rette uddannelse er glade for at have mulighed for at blive afklarede på grundforløbet og afprøve, om de har anlæg for faget.
- Det samme gælder elever, som har valgt et fag hvis kultur, de føler sig fremmede overfor

# Citater fra eleverne

- Jeg har det bedre med at være startet på grundforløbet. Der har jeg fået en forståelse for det materiale, jeg skal arbejde med. Så sådan havde jeg det. Jeg er vant til at sidde foran en computer ved et bord, og hvis jeg så skulle være hoppet direkte ud i mesterlære på en virksomhed, så ville jeg godt nok have været på glatis (mand, oprindeligt uddannet kemiingeniør).

- En elev fortæller, at han har valgt ny mesterlære fordi han tidligere havde dårlige erfaringer med de almene fag på grundforløbet.
- ”Det skræmte mig fra vid og sans, og jeg løb skrigende bort. Det er lidt derfor, at jeg aldrig kom i gang igen (...) Hvis jeg kommer ind som mekaniker, og jeg bliver presset til at lære dansk i mit tempo, så ved jeg godt, at jeg er i gang med dansk det næste halvandet år. Det betyder så, at der vil være gået ca. seks år før, jeg er udlært”.

- Da jeg var færdig med gymnasiet, gad jeg ikke mere med bøger. Gymnasiet krævede, at man brugte meget af sin fritid på lektier. Der var en stræberkultur, som jeg ikke bryder mig så meget om. At være håndværker, det er meget mere mig. Det er helt vildt. Jeg kan godt lide den frie måde, det er på som håndværker. Tiden er ikke skemalagt som fx i gymnasiet (...). Jeg kan godt lide håndværkerjargonen. Man hygger sig, syntes jeg, og har det frit. (...). Det er lidt ligesom i sløjdtimerne, hvor man gik og arbejdede på en ting og bagefter kunne se, hvad man har lavet, i stedet for som i gymnasiet bare at lave en rapport.

# Fordele ved praktikoplæringen

Jeg er sådan lidt forsigtigt anlagt, så hvis ikke jeg både bliver presset og har det der sikkerhedsnet, at der er nogen, du kan spørge, så kommer jeg ikke videre, for så kører jeg lidt i det samme hele tiden. Jeg er typen, der hele tiden tager den sikre løsning frem for at risikere noget.

På spørgsmålet om han har oplevet det som et pres at skulle klippe rigtige kunder, svarer han:

Det har det været i perioder, for du har hele tiden det der tik, tik, tik, klokken der kører inden i hovedet på dig, for der kommer altså nye kunder lige om lidt. I starten var du ikke helt med på tiden og sådan noget, og det er et megapres fordi, der sidder jo en og venter.

# Fordele ved skoleundervisningen

- Man får et teoretisk grundlag, som gør det muligt at påtage sig nye opgaver ude på praktikpladsen:
- "Det kunne jeg allerede se i fredags. Der begyndte jeg at rode med noget lygteværk på min egen bil. Og kiggede jeg efter nogle fejl på ledningsnettet, og dem fandt jeg så også. Og det er jo lidt utroligt, når man kun har været heroppe en uge ikke (...) Den oplevelse af, at jeg kan lære noget nyt, det har godt nok skubbet mig videre".

# Del 4: Opsamling/diskussion

- Giver det mening at tale om eud-eleverne, som en gruppe med fælles karakteristika, eller er der tale om en meget heterogen gruppe som kræver forskellige tilbud?
- Giver termen "praktisk orienterede" elever mening, når det gælder om at lave særlige tiltag for frafaldstruede elever?
- Vælger eleverne reelt adgangsvej, eller vælges adgangsvejen for dem?
- Har virksomhederne forskellige rekrutteringsstrategier indenfor de forskellige uddannelser?
- På hvilken måde kan ny mesterlære påvirke erhvervsuddannelsessystemet i henholdsvis positiv og negativ retning?